Marți, 4 februarie 2014

P7_TA(2014)0068

Femeile migrante fără acte de identitate în Uniunea Europeană

Rezoluția Parlamentului European din 4 februarie 2014 referitoare la femeile migrante fără acte de identitate în Uniunea Europeană (2013/2115(INI))

(2017/C 093/10)

Parlamentul European,

— având în vedere Convenția Organizației Națiunilor Unite din 1989 cu privire la drepturile copilului, în special articolele 24 și 28,

— având în vedere Convenția Organizației Națiunilor Unite din 1979 privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW),

— având în vedere Raportul Secretarului General din 23 iulie 2013 din cadrul Adunării Generale a ONU, „Violența împotriva lucrătoarelor migrante”,

— având în vedere articolul 12 din Pactul internațional al ONU privind drepturile economice, sociale și culturale,

— având în vedere Recomandarea generală nr. 26 a Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor din 5 decembrie 2008 privind lucrătoarele migrante,

— având în vedere Convenția internațională a ONU privind protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și a membrilor familiilor acestora,

— având în vedere Observația generală nr. 2 a Comitetului ONU pentru lucrătorii migranți privind drepturile lucrătorilor migranți aflați în situație de ședere ilegală și ale membrilor familiilor lor,

— având în vedere aderarea la Convenția europeană a drepturilor omului (ECHR),

— având în vedere Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice,

— având în vedere Convenția Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind munca decentă pentru personalul casnic,

— având în vedere interpretarea de către Comitetul european pentru drepturi sociale a articolelor 13 și 17 ale Cartei sociale europene,

— având în vedere articolele 79, 153 și 168 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

— având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special articolele 1, 14, 31, 35 și 47,

— având în vedere „Programul de la Stockholm – o Europă deschisă și sigură în serviciul cetățenilor și pentru protecția acestora” ([1]),

— având în vedere Directiva 2002/90/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2002 de definire a facilitării intrării, tranzitului și șederii neautorizate ([2]),

— având în vedere Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime pentru sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală ([3]),

— având în vedere Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situația de ședere ilegală ([4]),

([1]) JO C 115, 4.5.2010, p. 1.
([2]) JO L 328, 5.12.2002, p. 17.
([3]) JO L 168, 30.6.2009, p. 24.
([4]) JO L 348, 24.12.2008, p. 98.

Marți, 4 februarie 2014

— având în vedere Directiva 2004/81/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale traficului de persoane sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente ([1]),

— având în vedere raportul din 2011 al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene intitulat „Drepturile fundamentale ale migranților aflați în situație de ședere ilegală în Uniunea Europeană",

— având în vedere orientările din 2012 ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene intitulate „Detectarea migranților aflați în situație de ședere ilegală – Impactul asupra drepturilor fundamentale",

— având în vedere proiectul de cercetare european *Clandestino* și proiectul *Undocumented Worker Transitions*, ambele finanțate de Comisiei în temeiul celui de-al șaselea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică,

— având în vedere Comunicarea Comisiei din 17 iunie 2013, intitulată „Al patrulea raport anual privind imigrația și azilul (2012)" (COM(2013)0422),

— având în vedere Rezoluția sa din 8 martie 2011 referitoare la reducerea inegalităților în materie de sănătate în UE ([2]),

— având în vedere Rezoluția sa din 4 iulie 2013 referitoare la impactul crizei asupra accesului grupurilor vulnerabile la îngrijire ([3]),

— având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,

— având în vedere raportul Comisiei pentru drepturile femeii și egalitatea de gen și avizul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A7-0001/2014),

A. întrucât termenul de „migrant fără acte de identitate" definește un cetățean al unei țări terțe a cărui prezență pe teritoriul unui stat membru nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile de intrare prevăzute la articolul 5 din Codul Frontierelor Schengen sau alte condiții de intrare, ședere sau rezidență în statul membru respectiv ([4]) și a cărui identificare de către autoritățile de imigrare ar duce la o decizie de returnare sau la expulzare;

B. întrucât situația complexă determinată de războaie și exacerbată de crizele umanitare din lume contribuie la creșterea fluxurilor de refugiați, inclusiv a unui număr mare de femei și copii fără acte de identitate;

C. întrucât un stat membru are dreptul de a decide cu privire la propriile politici de imigrare; întrucât, cu toate acestea, drepturile fundamentale ale imigranților trebuie protejate și garantate în conformitate cu legislația UE și cu legislația internațională, pe care statele membre trebuie să le respecte;

D. întrucât migranții fără acte de identitate de cele mai multe ori nu dispun de resurse financiare, fiind expuși riscului de malnutriție și de deteriorare a stării de sănătate și forțați să găsească soluții inacceptabile pentru a-și asigura condițiile de trai; întrucât femeile migrante fără acte de identitate sunt adesea însoțite de copii, care au nevoie de îngrijire, aceasta constituind un motiv în plus pentru a găsi oportunități de supraviețuire și subzistență;

E. întrucât din cauza statutului lor juridic, migranților fără acte de identitate li se refuză frecvent dreptul la locuințe decente, servicii de sănătate fundamentale și de urgență, precum și la școlarizare; întrucât statutul juridic de migrant fără acte de identitate nu le permite o protecție față de exploatarea prin muncă la locul de muncă sau față de abuzurile fizice și psihologice; întrucât acest statut juridic nu le permite să solicite accesul la justiție;

F. întrucât femeile migrante fără acte de identitate și persoanele aflate în grija acestora sunt deosebit de vulnerabile la riscurile care decurg din acest statut juridic, deoarece sunt mai expuse decât bărbații la posibilitatea unor abuzuri fizice, sexuale și psihologice, la condițiile de muncă precare, exploatarea prin muncă de către angajatori și dubla discriminare bazată atât pe rasă, cât și pe gen;

([1]) JO L 261, 6.8.2004, p. 19.
([2]) JO C 199 E, 7.7.2012, p. 25.
([3]) Texte adoptate, P7_TA(2013)0328.
([4]) Articolul 3 din Directiva 2008/115/CE.

G. întrucât femeile migrante fără acte de identitate pot fi în mod special vulnerabile în fața traficanților și, în consecință, pot deveni victime ale traficului;

H. întrucât migranții fără acte de identitate au acces limitat la locuințe sociale și rămân dependenți de piața privată de locuințe; întrucât femeile migrante fără acte de identitate sunt cele mai expuse riscului de abuzuri sub forma unor violențe fizice sau sexuale comise de proprietarii privați;

I. întrucât femeile migrante fără acte de identitate sunt în mai mare pericol de a suferi violențe și abuzuri, inclusiv abuzuri sexuale, și pot cădea victime ale exploatării sexuale și ale traficului de ființe umane în general; întrucât accesul la adăposturile administrate de stat pentru femei necesită o formă legală de identitate sau un permis de ședere și întrucât victimele nu au nicio alegere, prin urmare, decât să rămână într-o situație de abuz sau să ajungă în stradă; întrucât acestea riscă deportarea dacă contactează poliția;

J. întrucât stereotipurile bazate pe gen sunt mai adânc înrădăcinate în rândul comunităților de imigranți, iar femeile imigrante sunt mai frecvent victime ale diferitelor tipuri de violență împotriva femeilor, precum, în special, căsătoriile forțate, mutilarea genitală feminină, așa-numitele „crime de onoare”, tratamentul abuziv în relațiile de proximitate, hărțuirea sexuală la locul de muncă și chiar traficul de persoane și exploatarea sexuală;

K. întrucât există mari diferențe între statele membre în ceea ce privește nivelul accesului la serviciile de sănătate acordate migranților clandestini și al condițiilor pe care le impun furnizorilor de servicii de sănătate cu privire la semnalarea, printre altele, a migranților fără acte de identitate;

L. întrucât nevoile de asistență medicală în regim de urgență ale femeilor fără acte de identitate pe tot parcursul vieții le expun unor riscuri disproporționate de a primi facturi excesiv de mari pentru îngrijiri spitalicești în țări în care nu sunt eligibile pentru îngrijire subvenționată; întrucât teama de a primi astfel de facturi determină un număr de femei fără acte de identitate să nască acasă, fără asistență medicală;

M. întrucât accesul la serviciile de sănătate elementare, precum îngrijirea de urgență, este foarte limitat, dacă nu chiar imposibil, pentru migranții fără acte de identitate datorită necesității identificării, costului ridicat al tratamentului și fricii de a nu fi detectați și denunțați autorităților; întrucât femeile migrante fără acte de identitate se confruntă cu un risc sporit deoarece nu beneficiază de o îngrijire specifică, precum serviciile prenatale, natale și postnatale; întrucât anumiți migranți fără acte de identitate nici măcar nu își cunosc drepturile în materie de îngrijiri de sănătate în țara de destinație;

N. întrucât teama de a fi descoperite și denunțate autorităților împiedică femeile migrante fără acte de identitate să ceară ajutor în situații abuzive, chiar și ONG-urilor specializate în acordarea de consiliere juridică imigranților; întrucât, prin urmare, acești migranți sunt efectiv privați de cunoașterea și garantarea drepturilor lor; întrucât, din aceleași motive, este greu ca organizațiile societății civile să le acorde sprijin și ajutor;

O. întrucât piețele și industria prostituției din Europa contribuie într-o mare măsură la vulnerabilitatea femeilor și a fetelor migrante și întrucât numeroase femei care practică prostituția nu au acte de identitate, ceea ce sporește abuzurile și vulnerabilitatea deja inerente din industria prostituției;

P. întrucât copiii migranți, inclusiv fetele, care provin din familii fără acte de identitate nu pot fi școlarizați din cauza fricii de a fi descoperiți și din cauza incapacității de a furniza documentele oficiale necesare înscrierii; întrucât adolescentele fără acte de identitate se confruntă cu bariere considerabile în a accesa învățământul superior/terțiar și formarea profesională;

Q. întrucât cererea din ce în ce mai mare de lucrători în domeniul îngrijirii și ajutorului la domiciliu atrage un număr mare de femei migrante, multe dintre acestea neavând actele necesare; întrucât femeile fără acte de identitate care lucrează în acest sector sunt mai vulnerabile în ceea ce privește salariile scăzute, violența psihică, confiscarea salariilor și a pașapoartelor și, câteodată, violența fizică din partea angajatorilor lor; întrucât este puțin probabil ca femeile fără acte să recurgă la justiție pentru a obține despăgubiri;

R. întrucât femeile migrante fără acte de identitate care sunt angajate au la dispoziție prea puține căi de a pretinde condiții de lucru echitabile sau salarii corecte și, din cauza izolării lor economice și sociale, își ignoră drepturile lor de bază și se tem de deportare;

S. întrucât migranții fără acte se află într-o situație de incertitudine juridică ([1]);

T. întrucât femeile migrante fără acte de identitate sunt deosebit de vulnerabile la violențele fizice și morale și la abuzurile sexuale în caz de arestare sau de plasare într-un centru de detenție,

Recomandări

1. reamintește că necesitatea protejării drepturilor fundamentale ale migranților fără acte de identitate a fost subliniată de nenumărate ori de către organizațiile internaționale, precum Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, precum și în cadrul instrumentelor internaționale ale ONU privind drepturile omului și al legislației europene; se referă, în acest context, la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, care include interzicerea discriminării pe motiv de orientare sexuală, identitate de gen, statut de migrant sau refugiat sau alt statut;

2. reamintește că politica în domeniul imigrației și gestionarea fluxurilor migratorii sunt obiectul unei responsabilități comune și solidare a statelor membre;

3. subliniază că imigranții care sunt lesbiene, bisexuali și transsexuali fără acte legale sunt victime ale unei duble discriminări, iar condiția lor fragilă de străini fără acte de identitate se adaugă la situația lor complicată;

4. subliniază faptul că migrația este un fenomen curent și că este necesar un cadru juridic comun cu privire la politicile de migrație pentru a proteja migranții și eventualele victime, în special femeile și copiii, care sunt vulnerabili la diverse forme de crimă organizată în contextul migrației și al traficului de ființe umane;

5. condamnă faptul că multe femei migrante sunt înșelate în țările de proveniență, promițându-li-se contracte de muncă în țări dezvoltate, iar unele dintre ele chiar sunt răpite pentru a fi exploatate sexual de către grupări mafiote și rețele de trafic de persoane; solicită statelor membre să își intensifice eforturile în vederea combaterii acestor practici abuzive și inumane;

6. încurajează statele membre să aplice directiva care definește ajutorul la intrarea, la tranzitul sau la sejurul ilegal, fără a limita posibilitatea migranților fără acte de identitate de a închiria o locuință pe piața liberă, pentru a reduce riscul unor situații de exploatare sau de rău tratament;

7. reamintește articolul 8 din ECHR privind respectarea integrității fizice a persoanelor și, prin urmare, încurajează statele membre ca, în cazul migranților fără acte aflați în situațiile cele mai vulnerabile, să renunțe la obligația de a prezenta documente de identitate pentru a avea acces la adăposturile gestionate de stat, având în vedere în special cerințele speciale ale femeilor însărcinate, ale femeilor care trebuie să îngrijească copii mici sau alte persoane;

8. insistă să se ia în considerare situația de vulnerabilitate majoră a persoanelor cu nevoi speciale, precum copiii și adolescenții, persoanele majore, persoanele cu handicap, persoanele analfabete, persoanele care aparțin minorităților, migranții care sunt persecutați în țările lor de origine pentru credințele lor, orientarea lor sexuală, caracteristicile fizice etc. și femeile victime ale violenței de gen;

9. subliniază că dreptul la sănătate este un drept fundamental și, prin urmare, încurajează statele membre să disocieze politicile privind sănătatea de controlul imigrației și, prin urmare, să nu oblige cadrele medicale să semnaleze migranții fără acte de identitate; de asemenea, încurajează statele membre să garanteze furnizarea de servicii de îngrijire și asistență specifică fiecărui sex; de asemenea, încurajează statele membre să organizeze formări specifice privind chestiunile de gen destinate funcționarilor care intră în contact cu femeile migrante fără acte de identitate și să nu solicite școlilor să semnaleze copiii migranților fără acte de identitate;

10. încurajează statele membre să ofere femeilor fără acte de identitate un sprijin psihologic, medical și juridic adecvat;

([1]) Atunci când migranții fără acte de identitate sunt arestați și identificați de către serviciile de imigrație și li se prezintă o decizie de expulzare care este amânată, dar nu dispun de niciun document care să ateste amânarea deciziei de expulzare.

11. reamintește faptul că drepturile prevăzute în Directiva privind victimele nu depind de statutul de rezidență al victimei ([1]); prin urmare, încurajează cu tărie statele membre să despartă urmărirea autorilor violențelor comise împotriva femeilor migrante fără acte de identitate de controlul imigrației pentru ca victimele să poată depune plângere în siguranță;

12. condamnă toate formele de violență, traficul de persoane, abuzul și discriminarea împotriva femeilor fără acte de identitate; subliniază faptul că este necesar să se permită accesul la ajutorul oferit în astfel de situații, fără să existe temerea că acest lucru ar conduce în mod direct la măsuri de expulzare;

13. solicită punerea în aplicare a Convenției nr. 29 a OIM privind munca forțată; solicită să se acorde atenție femeilor aflate în situații de muncă forțată, situații care includ prostituția forțată, dar și toate activitățile involuntare, inclusiv în mediul casnic, și să se asigure protecția femeilor migrante în cauză care nu au acte de identitate;

14. solicită statelor membre să ia măsurile necesare în vederea prevenirii proliferării prostituției și a muncii forțate în rândul femeilor migrante;

15. solicită statelor membre să asigure punerea corectă în aplicare a clauzei de salvgardare prevăzută la articolul 6 din Directiva privind sancțiunile împotriva angajatorilor, care obligă statele membre să pună la dispoziție mecanisme care să permită lucrătorilor migranți fără acte de identitate să depună plângere împotriva unui angajator pentru a solicita plata salariilor restante; solicită statelor membre, ONG-urilor și tuturor celorlalte organizații ale societății civile care lucrează cu migranții fără acte de identitate să organizeze campanii de sensibilizare pentru a informa migranții fără acte de identitate cu privire la drepturile lor;

16. solicită statelor membre să pună capăt practicilor discriminatorii, să combată munca nedeclarată și exploatarea prin muncă, printre altele prin intermediul unor inspecții de muncă și să permită accesul la serviciile de sănătate de bază;

17. invită statele membre să instituie cursuri de formare adecvate pentru serviciile de poliție și alte servicii ale statului care se pot ocupa de femeile migrante fără acte de identitate în cazul violențelor sexuale și al exploatării sexuale, ale căror victime pot fi aceste femei;

18. recomandă cu tărie Comisiei ca, în cadrul viitoarei revizuiri a Directivei privind sancțiunile împotriva angajatorilor, să introducă posibilitatea unui mecanism care să permită migranților în situație ilegală să depună plângeri formale anonime împotriva angajatorilor abuzivi;

19. îndeamnă toate statele membre să ratifice Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) și să aplice dispozițiile sale în mod corect, în special articolul 59, care prevede în mod clar că părțile ar trebui să adopte măsurile necesare pentru a suspenda procedurile de expulzare și/sau să acorde un permis de ședere autonom în cazul dizolvării căsătoriilor cu femei migrante a căror situație de ședere depinde de soții lor;

20. recomandă statelor membre să găsească soluții pentru recunoașterea valorii muncii acestor femei care, prestează servicii utile și contribuie la bunul mers al societății-gazdă;

21. solicită statelor membre să se asigure că tuturor femeilor migrante, inclusiv femeilor migrante fără acte de identitate, care au fost victime ale abuzurilor și ale violențelor pe motiv de gen, inclusiv femeilor migrante exploatate în industria prostituției, li se acordă protecție și sprijin și că ele au motive speciale care ar trebui să le faciliteze acordarea azilului sau a unui permis de ședere din motive umanitare;

22. solicită statelor membre să pună pe deplin în aplicare Directiva privind returnarea și să elibereze un certificat în cazul amânării unei expulzări, astfel cum prevede directiva, pentru a evita situațiile de incertitudine juridică;

23. subliniază importanța colectării de date privind experiența specifică a femeilor fără acte de identitate și accentuează nevoia unor date fiabile, exacte, oportune și comparabile privind vulnerabilitățile de gen ale femeilor fără acte de identitate și lipsa accesului lor la justiție și servicii în Uniunea Europeană, pentru a contribui la elaborarea și gestionarea unor politici publice coerente;

24. solicită Comisiei ca, în cadrul evaluării directivei privind returnarea, să o revizuiască, consolidând protecția drepturilor fundamentale ale migranților reținuți;

([1]) Considerentul 10 din Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității.

25. subliniază faptul că aspectele referitoare la detectare din cadrul politicilor de aplicare a legislației în materie de imigrație nu trebuie să submineze niciodată demnitatea umană și drepturile fundamentale sau să plaseze femeile într-un mediu cu risc crescut de violență sau abuz; prin urmare, solicită Comisiei Europene să modifice Directiva privind returnarea pentru a se asigura respectarea drepturilor omului ale migranților în situație ilegală, în special ale femeilor însărcinate și ale copiilor;

26. reamintește faptul că în conformitate cu directiva privind returnarea, statele membre au obligația de a tratat cetățenii țărilor terțe aflați în centre de reținție într-un „mod uman și demn" cu respectarea deplină a drepturilor lor fundamentale; regretă rapoartele privind violența împotriva femeilor din centre de reținție; solicită, prin urmare, statelor membre să cerceteze plângerile privind violența fizică împotriva persoanelor reținute;

27. îndeamnă statele membre să ia în considerare fiecare semnal adus privind violența și tratamentul inuman al femeilor migrante fără acte de identitate;

28. solicită statelor membre să-și consolideze colaborarea cu ONG-urile și organizațiile societății civile care lucrează asupra acestui aspect pentru a găsi alternative la centrele de detenție, luând măsuri astfel încât femeile migrante fără acte de identitate să scape de teama de a interacționa cu cei care ar trebui să le sprijine;

29. solicită Comisiei să se asigure că standardele stabilite de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului sunt în continuare punctul central al oricărei măsuri privind drepturile copilului și solicită, prin urmare, statelor membre să înceteze complet și urgent detenția copiilor pe baza statutului lor de imigrație, să protejeze copiii de încălcările politicilor și procedurilor în materie de migrație și să adopte alternative la detenție care să permită copiilor să rămână cu membrii familiei și/sau tutorii;

30. solicită Comisiei și statelor membre să elimine, printr-o cercetare mai aprofundată și integrată, lacunele existente în materie de date fiabile și cunoștințe cu privire la numărul și situația persoanelor fără acte de identitate din Europa, să atragă atenția Fundației Europene pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă (Eurofound) asupra situației femeilor fără acte de identitate și să acorde o mai mare atenție acestor femei la punerea în aplicare a obiectivelor privind incluziunea, prevăzute de Strategia Europa 2020;

31. solicită Comisiei și statelor membre să dezvolte campanii de sensibilizare la nivelul întregii UE pentru a educa femeile migrante fără acte de identitate cu privire la drepturile lor;

32. solicită ca, în contextul eforturilor depuse pentru prevenirea migrației prin acordarea de ajutor pentru dezvoltare în țările de origine ale migranților, să se pună accent pe educația și drepturile femeilor;

33. invită Comisia și statele membre să pună la dispoziție un număr suficient de persoane de contact, cadre medicale, funcționari, evaluatori și alți membri ai personalului de sex feminin; solicită astfel de măsuri din respect pentru alte religii și culturi, precum și din nevoia de a proteja împotriva discriminării;

o

o o

34. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.